

Sygn. akt X K 1092/17

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 marca 2018 roku

Sąd Rejonowy Gdańsk – Południe w Gdańsku w X Wydziale Karnym

w składzie

Przewodniczący: SSR Maria Julita Hartuna

Protokolant: Magdalena Sadowska

przy udziale Prokuratora Prokuratury Rejonowej w Pruszczu Gdańskim M. K.

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 16 marca 2018 roku sprawy

A. D. (D.), syna J. i D. z domu S., urodzonego (...) w Ś.

oskarżonego o to, że:

w dniu 21 września 2017r. w P. w celu osiągnięcia korzyści majątkowej w postaci pieniędzy, przemocą doprowadził A. B. do niekorzystnego rozporządzenia mieniem, w ten sposób, że dwukrotnie uderzył go dłonią w twarz w celu zmuszenia pokrzywdzonego do zastawienia w lombardzie telefonu matki H. (...) Lite, a następnie przywłaszczył część pieniędzy uzyskanych z dokonanej w lombardzie transakcji w kwocie 100 zł, czym działał na szkodę w/w

tj. o czyn z art. 282 kk

I. oskarżonego **A. D.** uznaje za winnego popełnienia czynu zarzucanego mu w akcie oskarżenia, z tym ustaleniem, że czyn ten stanowił wypadek mniejszej wagi, czyn ten kwalifikuje jako występki z art. 282 kk w zw. z art. 283 kk i za to skazuje go, a na mocy art. 283 kk w zw. z art. 37b kk, art. 34 § 1 i 1a pkt 1) kk, art. 35 § 1 kk wymierza mu karę 3 (trzech) miesięcy pozbawienia wolności oraz 1 (jednego) roku ograniczenia wolności, polegającą na wykonywaniu nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cele społeczne, wskazanej przez Sąd, w wymiarze 20 (dwudziestu) godzin w stosunku miesięcznym;

II. na mocy art. 46 § 1 kk orzeka wobec oskarżonego obowiązek naprawienia wyrządzonej przestępstwem szkody w całości poprzez zapłatę na rzecz pokrzywdzonego A. B. kwoty 100 zł (sto złotych);

III. na mocy art. 626 § 1 kpk i art. 627 kpk oraz art. 1, art. 2 ust. 1 pkt 1 i 3, art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 czerwca 1973 roku o opłatach w sprawach karnych (Dz. U. 49/83 poz. 223 ze zm.) zasądza od oskarżonego na rzecz Skarbu Państwa koszty sądowe, w tym 70 zł (siedemdziesiąt złotych) tytułem wydatków oraz 240 zł (dwieście czterdzieści złotych) tytułem opłaty.

Sygn. akt X K 1092/17

UZASADNIENIE

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 21 września 2017 r. pomiędzy godz. 13.00 a 16.00 A. D. idąc w towarzystwie (...) ulicą (...) w P., na wysokości Galerii (...) spotkał jadącego rowerem A. B.. A. D. zażądał od A. B. zwrotu pożyczki w kwocie 40 złotych udzielonej jego bratu – J. B., z którym w trakcie zaistniałej sytuacji skontaktował się telefonicznie A. B.. Wobec odmowy zwrotu

wskazanej kwoty przez A. B., A. D. zażądał, aby A. B. zastawił posiadany przez niego telefon H. (...) lite w lombardzie w celu zwrotu pożyczki, a wobec odmowy spełnienia tego żądania, uderzył A. B. otwartą dłonią w twarz. A. B. wskazał, że pożyczone od brata pieniądze nie są jego długiem, w efekcie czego A. D. uderzył go ponownie otwartą dłonią w twarz, na skutek czego A. B. upadł.

A. D. domagając się spełnienia jego żądania groził pokrzywdzonemu naruszeniem nietykalności cielesnej i zaatakowaniem go w mieszkaniu („wjazdem na chatę”), ponadto zachowywał się wobec niego agresywnie, używając przy tym słów wulgarnych (vide k. 5 akt sprawy). A. B. pod presją przemocy i obawiając się realizacji gróźb oskarżonego udał się z nim do lombardu (...) S.C. przy ul. (...) w P., gdzie zawarł z (...) S.C. umowę sprzedaży telefonu H. (...) lite o numerze identyfikacyjnym (...) za kwotę 150 zł. W trakcie zawierania umowy A. D. oczekiwał na pokrzywdzonego przed lombardem. Po wyjściu z lombardu, A. D. wziął od pokrzywdzonego kwotę 100 zł.

dowody: zeznania A. B. – k. 5-6, protokół przesłuchania podejrzanego – k. 23, 30, zeznania N. C. – k. 44 verte, umowa sprzedaży z 21 września 2017 r. – k. 14.

A. D. był trzykrotnie karany za przestępstwa przeciwko mieniu:

- wyrokiem Sądu Rejonowego Gdańsk-Południe w Gdańsku w sprawie X K 217/15 za czyn z art. 278 § 1 kk na karę 6 miesięcy pozbawienia wolności, której wykonanie zawieszono na okres próby 3 lat,
- wyrokiem Sądu Rejonowego Gdańsk-Południe w Gdańsku w sprawie X K 125/15 za czyn z art. 278 § 1 kk i 279 § 1 kk na karę 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności, której wykonanie zawieszono na okres próby 3 lat oraz karę grzywny w wysokości 70 stawek dziennych w wysokości po 10 zł,
- wyrokiem Sądu Rejonowego Gdańsk-Południe w Gdańsku w sprawie X K 152/17 za czyn z 291 § 1 kk na karę 6 miesięcy ograniczenia wolności polegającej na wykonywaniu nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 20 godzin miesięcznie.

dowody: dane o karalności – k. 46 verte, odpisy wyroków – k. 50-54.

A. D. jest kawalerem i mieszka z rodzicami. Posiada wykształcenie podstawowe, nie ma zawodu, wykonuje dorywcze zajęcia w budownictwie, według oświadczenia osiąga dochody w wysokości 2200-2500 zł miesięcznie. Nie posiada żadnego majątku.

dowody: dane osobopoznawcze – k. 59, kwestionariusz wywiadu środowiskowego – k. 82.

Oskarżony A. D. w toku postępowania przygotowawczego przyznał się do popełnienia zarzucanego mu czynu, złożył wyjaśnienia. Nie stawiał się na rozprawę i nie złożył wyjaśnień w toku postępowania sądowego. Z uwagi na wymóg zwięzłości uzasadnienia, przewidziany w art. 424 § 1 kpk, odstąpiono od cytowania wyjaśnień oskarżonego, odsyłając do niżej wskazanych kart akt.

vide: wyjaśnienia oskarżonego – k. 23, 30.

Sąd zważył, co następuje:

W świetle całokształtu zgromadzonego w przedmiotowej sprawie materiału dowodowego, w szczególności zeznań świadka A. B. i wyjaśnień oskarżonego, nie ulega wątpliwości, że zarówno fakt, jak i okoliczności popełnienia zarzucanego aktem oskarżenia czynu, a także wina A. D., nie budzą żadnych wątpliwości.

Stan faktyczny w niniejszym postępowaniu był zasadniczo bezsporny co do meritum sprawy. Świadkowie i oskarżony potwierdzili, że sytuacja opisana w akcie oskarżenia miała miejsce. Zeznania świadków i wyjaśnienia oskarżonego były co do zasady spójne, a wiarygodność poszczególnych osób nie była przez żadną ze stron kwestionowana, zarówno na etapie postępowania przygotowawczego, jak i sądowego. Sąd orzekający w niniejszej sprawie jest świadom tego, że pomiędzy zeznaniami świadków a wyjaśnieniami oskarżonego można dostrzec pewne niezgodności. Jedną z kwestii,

w której zeznania świadków nie pokrywały się z wyjaśnieniami oskarżonego była wysokość pożyczki udzielonej J. B. przez oskarżonego. Jest to jednak kwestia wtórna dla prawnokarnej oceny zachowania oskarżonego, dlatego jej szersze roztrząsanie należy uznać za bezprzedmiotowe. Ponadto, świadek A. B. i oskarżony A. D. wskazują sprzecznie, czy pokrzywdzony od razu, dobrowolnie zgodził się zastawić telefonu w lombardzie na żądanie oskarżonego. W tym zakresie Sąd dał wiarę zeznaniom pokrzywdzonego, który twierdził, że pierwotnie odmówił zastawienia telefonu w lombardzie, z następujących przyczyn. Po pierwsze, trudno dać wiarę temu, aby pokrzywdzony zgodził się bez żadnych oporów na propozycję sprzedaży własnego, wartego blisko 1000 zł telefonu komórkowego, i to w lombardzie – a więc za cenę dużo niższą od jego rynkowej wartości, w celu spłaty cudzego długu, nawet jeżeli jest to dług brata. W ocenie Sądu takie zachowanie jest nieracjonalne, szczególnie że kwota zadłużenia brata pokrzywdzonego była nieproporcjonalnie niższa w stosunku do wartości telefonu. Po drugie, wersja wydarzeń przedstawiona przez A. B. układa się w logiczny ciąg zdarzeń. Trudno bowiem byłoby uzasadnić bezsensowną przemoc skierowaną wobec pokrzywdzonego, w sytuacji, w której przystałby on na żądanie sprzedaży telefonu w lombardzie i zwrot pieniędzy. W ocenie Sądu oskarżony nie zaatakował pokrzywdzonego bez przyczyny, a jego głównym i bezpośrednim zamiarem było uzyskanie zwrotu pożyczki. W sytuacji, w której nie uzyskał jej od A. B. dobrowolnie – użył wobec niego przemocy, zmuszając go tym samym do sprzedaży posiadanego przez niego telefonu. Sąd nie dał więc w tym zakresie wiary wyjaśnieniom oskarżonego. Inne dające zauważyć się w zeznaniach świadków i wyjaśnieniach oskarżonego nieścisłości nie dotyczyły kwestii istotnych i w ocenie Sądu wynikały z niepamięci wywołanej nerwami i stresem spowodowanymi sytuacją zaistniałą między oskarżonym i pokrzywdzonym oraz wpływem czasu. Sąd dał więc generalnie wiarę wyjaśnieniom oskarżonego – poza wskazanym wyżej fragmentem, oraz zeznaniom świadków A. B., J. B. i N. C., którego zeznania skądinąd wiele do sprawy nie wniosły, z uwagi na fakt, że oddalił się on z miejsca zdarzenia zauważywszy konfliktową sytuację między pokrzywdzonym i oskarżonym.

Ponadto, Sąd oparł się na dowodach z pozostałych dokumentów zgromadzonych w aktach sprawy, w szczególności protokołach zatrzymania, odpisach wyroków, danych o karalności, które zostały sporządzone przez upoważnione osoby w zakresie ich kompetencji. Sąd nie znalazł również powodów, aby odmówić wiarygodności dokumentowi umowy zawartej pomiędzy A. B., a lombardem (...) S.C. w P.. Jej wiarygodność nie była także przedmiotem zarzutów stron.

Podsumowując, stwierdzić należy, że oskarżony wyczerpał swym postępowaniem znamiona występku z art. 282 kk Czynu tego dopuszcza się ten, kto w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, przemocą, groźbą zamachu na życie lub zdrowie albo gwałtownego zamachu na mienie, doprowadza inną osobę do rozporządzenia mieniem własnym lub cudzym albo do zaprzestania prowadzenia działalności gospodarczej. W ocenie Sądu zachowanie oskarżonego od samego początku ukierunkowane było na uzyskanie korzyści majątkowej w efekcie podjętych przez niego czynności. Bezpośredni zamiar sprawcy obejmował więc zarówno cel, jak i określony sposób działania. W celu wymuszenia od pokrzywdzonego żądanej kwoty pieniężnej oskarżony zastosował wobec pokrzywdzonego przemoc, uderzając go dwukrotnie otwartą dłonią w twarz. Zastosowane przez oskarżonego środki niedozwolonej perswazji fizycznej ukształtowały psychikę pokrzywdzonego w taki sposób, że podjął on decyzję o rozporządzeniu posiadanym przez niego telefonem komórkowym w sposób pożądaný przez oskarżonego. Wskazać przy tym należy, że pomiędzy zachowaniem oskarżonego, a rozporządzeniem mieniem przez pokrzywdzonego zachodzi niewątpliwie bezpośredni związek przyczynowy – bez przemocy ze strony oskarżonego pokrzywdzony nie sprzedałby w lombardzie posiadanego telefonu. Z kolei przez rozporządzenie mieniem należy rozumieć zmianę stanu majątkowego o skutkach obligacyjnych i rzeczowych, przy czym ustawodawca nie wymaga, aby było to rozporządzenie niekorzystne. Zawarcie przez pokrzywdzonego umowy sprzedaży telefonu komórkowego w lombardzie niewątpliwie wyczerpuje to znamię zarzucanego oskarżonemu występku. Ostatecznym skutkiem czynu, którego dopuścił się oskarżony było osiągnięcie przez niego korzyści majątkowej – bezpośrednio związane z zastosowaną uprzednio przemocą i sprzedażą telefonu przez pokrzywdzonego.

Zdaniem Sądu popełniony przez oskarżonego czyn zabroniony zakwalifikować należy jednak jako tzw. wypadek mniejszej wagi, o którym mowa w art. 283 kk Szczególna charakterystyka zachowania sprawcy realizującego wszystkie znamiona typu podstawowego występku z art. 282 kk sprawia, że czyn stanowi przestępstwo zasługujące

na łagodniejsze potraktowanie. Sąd miał przy tym na względzie wszelkie okoliczności popełnienia czynu – zarówno subiektywne, leżące po stronie sprawcy, jak i obiektywne, odnoszące się do okoliczności jego popełnienia. Jako okoliczność przemawiającą za łagodniejszym zakwalifikowaniem zarzucanego oskarżonego występku Sąd uznał stosunkowo niewielką wysokość wyrządzonej pokrzywdzonemu szkody, nieznaczny stopień obrażeń odniesionych przez pokrzywdzonego oraz działanie oskarżonego w sposób nagły, niezaplanowany i nieprzemyślany, wobec osoby, z którą dotąd pozostawał w koleżeńskich, przyjaznych stosunkach, jak również jego postawę po popełnieniu czynu – wskazał on, że żałuje tego co zrobił, wyraził chęć naprawienia szkody i pojednania się z pokrzywdzonym, ku czemu podjął odpowiednie kroki.

Na marginesie zauważyć należy, że Sąd rozważał także możliwość zakwalifikowania czynu zarzucanego A. D. aktem oskarżenia jako występku z art. 191 § 2 kk, jednakże ostatecznie uznał tę zmianę za nieuzasadnioną. Wskazać należy, że znamiona przestępstwa z art. 191 § 2 kk i 282 kk częściowo pokrywają się, jednakże z zasadniczą różnicą po stronie podmiotowej. Znamiona występku z art. 191 § 2 kk zostają wypełnione w przypadku, gdy sprawca stosuje przemoc lub groźbę bezprawną w celu wymuszenia zwrotu wierzytelności, jednakże co istotne, sprawca musi działać w przekonaniu, że przysługuje mu określona wierzytelność wobec osoby, przeciwko której kieruje bezprawny atak, i że działa wyłącznie w celu uzyskania jej zwrotu. W realiach niniejszej sprawy oskarżony wiedział doskonale, że pożyczył pieniądze bratu pokrzywdzonego – J. B.. Zdaniem Sądu, kwestia tego, że pokrzywdzony pomagał bratu w uzyskaniu rzeczony pożyczki od oskarżonego pozostaje bez znaczenia, gdyż nie uprawnia to do twierdzenia, że stał się on przez to dłużnikiem oskarżonego, co musiał obejmować swoją świadomością oskarżony. Co więcej, oskarżony zażądał i ostatecznie osiągnął korzyść majątkową w wysokości znacznie przewyższającej kwotę pożyczki. Z tych przyczyn czyn zarzucany oskarżonemu należało zakwalifikować z art. 282 kk w zw. z art. 283 kk.

W ocenie Sądu, oskarżonemu przypisać można winę w popełnieniu omawianego czynu. Oskarżony jest podmiotem zdolnym ze względu na wiek do ponoszenia odpowiedzialności karnej, a zgromadzony w sprawie materiał dowodowy nie dostarcza podstaw do przyjęcia, iż w chwili czynu oskarżony był niepoczytalny lub znajdował się w anormalnej sytuacji motywacyjnej. Miał więc oskarżony obiektywną możliwość zachowania się w sposób zgodny z obowiązującym porządkiem prawnym, czego jednak nie uczynił, i z tego tytułu zasadnie postawić mu można zarzut.

Wymierzając oskarżonemu karę za przypisane mu przestępstwo Sąd uwzględnił wszelkie okoliczności, jakie nakazuje brać pod uwagę przepis art. 53 § 1 kk, zgodnie z którym Sąd wymierza karę według swojego uznania, w granicach przewidzianych przez ustawę, bacząc, by jej dolegliwość nie przekraczała stopnia winy, uwzględniając stopień społecznej szkodliwości czynu oraz biorąc pod uwagę cele zapobiegawcze i wychowawcze, które ma osiągnąć w stosunku do skazanego, a także potrzeby w zakresie kształtowania świadomości prawnej społeczeństwa. Z kolei na mocy § 2 wskazanego przepisu Sąd uwzględnia w szczególności motywację i sposób zachowania się sprawcy, zwłaszcza w razie popełnienia przestępstwa na szkodę osoby nieporadnej ze względu na wiek lub stan zdrowia, popełnienie przestępstwa wspólnie z nieletnim, rodzaj i stopień naruszenia ciężących na sprawcy obowiązków, rodzaj i rozmiar ujemnych następstw przestępstwa, właściwości i warunki osobiste sprawcy, sposób życia przed popełnieniem przestępstwa i zachowanie się po jego popełnieniu, a zwłaszcza staranie o naprawienie szkody lub zadośćuczynienie w innej formie społecznemu poczuciu sprawiedliwości, a także zachowanie się pokrzywdzonego.

Przestępstwo wymuszenia rozbójniczej mniejszej wagi określone w art. 282 w zw. z art. 283 kk zagrożone jest karą pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5. Sąd postanowił zastosować wobec oskarżonego przepis art. 37b § 2 kk, umożliwiający, niezależnie od dolnej granicy ustawowego zagrożenia przewidzianego w ustawie za dany czyn, orzeczenie obok kary pozbawienia wolności w wysokości do 3 miesięcy także karę ograniczenia wolności w wymiarze nieprzekraczającym 2 lat. Określając wymiar kary Sąd dostrzegł, że istotną okolicznością obciążającą oskarżonego jest jego uprzednia karalność. Przedmiotowe przestępstwo było jego czwartym występkiem przeciwko mieniu. Do tego, A. D. dopuścił się przestępstwa w stosunku do swojego kolegi, który dotąd miał zaufanie do oskarżonego. Natomiast jako okoliczności łagodzące Sąd wziął pod uwagę młody wiek oskarżonego oraz względnie pozytywną opinię kuratora sądowego, z której wynika, że oskarżony pracuje, poprawnie realizuje nałożone na niego obowiązki probacyjne, wykonuje orzeczoną karę ograniczenia wolności, nie ma też zastrzeżeń co do jego zachowania w ostatnim czasie.

Kara wymierzona oskarżonemu A. D. jest adekwatna do stopnia winy i społecznej szkodliwości czynu, jakiego dopuścił się oskarżony. W ocenie Sądu fakt, że oskarżony popełnił kolejne przestępstwo przeciwko mieniu wskazuje, że nie poddał on swego dotychczasowego zachowania odpowiedniej refleksji i wciąż koncentruje swoje przestępcze zainteresowania wokół cudzego mienia, wykazując jednocześnie niepokojące skłonności do sięgania po groźby bezprawne i przemoc. Stwierdzić zatem należy, że dotychczas stosowane wobec oskarżonego kary i środki karne okazały się nieskuteczne. W ocenie Sądu oskarżony nie zmienił swojego postępowania, nie zrozumiał, że jest ono nieakceptowalne społecznie i wciąż wykazuje skłonności do naruszania porządku prawnego. Brak jest zatem podstaw do tego, aby orzec wobec oskarżonego po raz kolejny karę o charakterze wolnościowym. Biorąc jednak pod uwagę wymienione uprzednio okoliczności łagodzące, Sąd nie uznał za zasadne orzeczenia kary bezwzględnej pozbawienia wolności w znacznym wymiarze jako kary wyłącznej, decydując się na wymierzenie oskarżonemu kary ograniczenia wolności obok krótkoterminowej kary pozbawienia wolności. Taka reakcja karna w ocenie Sądu pozwoli na osiągnięcie pozytywnych rezultatów w zakresie prewencji szczególnej wobec oskarżonego, nie pozostając bez znaczenia także wobec wymagań prewencji generalnej i dodatniego wpływu na kształtowanie świadomości prawnej społeczeństwa. Orzeczenie kary pozbawienia wolności w stosunkowo niskim wymiarze oraz uzupełniającej jej kary ograniczenia wolności zapobiegnie także nadmiernej stygmatyzacji osoby oskarżonego.

Z mocy art. 46 § 1 kk Sąd orzekł też wobec oskarżonego obowiązek naprawienia wyrządzonej przestępstwem szkody w całości poprzez zapłatę na rzecz pokrzywdzonego A. B. kwoty 100 zł. Orzeczenie tego obowiązku jest co prawda bez wniosku pokrzywdzonego fakultatywne i pozostawione do uznania Sądu, jednak biorąc pod uwagę okoliczności niniejszej sprawy, Sąd doszedł do wniosku, że jego orzeczenie pozwoli nie tylko na naprawienie wyrządzonej szkody, lecz przyczyni się także do przywrócenia ładu społecznego naruszonego przestępstwem, zwłaszcza że oskarżony sam wyraził wolę naprawienia spowodowanej przez siebie szkody.

Sąd na mocy art. 626 § 1 kpk, art. 627 kpk, art. 1, art. 2 ust. 1 pkt 1 i 3, art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 czerwca 1973 r. o opłatach w sprawach karnych (Dz. U. z 1973 r. Nr 27, poz. 152 ze zm.) zasądził od oskarżonego na rzecz Skarbu Państwa koszty sądowe, na które składa się kwota 70 zł tytułem wydatków oraz 240 zł tytułem opłaty, którą oskarżony obowiązany jest uiścić w razie skazania na karę pozbawienia wolności i karę ograniczenia wolności. Sąd nie doszukał się przyczyn, dla których uzasadnione byłoby zwolnienie oskarżonego od obciążania kosztami sądowymi. Oskarżony ma pracę, z której osiąga dochód w wysokości 2200-2500 zł miesięcznie, nie ma na utrzymaniu innych osób, a jego wydatki z racji zamieszkiwania z rodzicami nie są nadmierne. W tym stanie rzeczy, zdaniem Sądu, oskarżony jest w stanie ponieść zasądzone od niego koszty sądowe.